

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 5. Vtrum actus voluntatis imperetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

ARTICVLVS IV.

Virum imperium & actus imperatus sint vnus actus?

13 **C**onclusio est, Imperium & actum imperatum in genere moris esse vnum actum, etsi alioqui ratione naturæ valde differant.

Ratio est, quia in vtroque est eadem numero libertas (actus enim imperatus non est liber, nisi libertate actus imperantis) vterque eodem rationis dictamine dirigitur, in vtroque est eadem conformitas vel difformitas cum recta ratione, eadem ratio virtutis & vitij, honesti & turpis, meriti & demeriti, laudabilis & vituperabilis. Ratione tamen naturæ sunt valde distincti: Alter enim est spiritalis, alter corporalis, vel saltem potentia genere distinctæ. Sicut anima & corpus sunt vnum numero viuens, etsi naturis valde discrepent: eadem enim vitâ viuunt anima & viuunt corpus. Actus autè imperans se habet ad actum imperatum tamquam anima & vita.

Nomen Imperij accipitur hic pro actu voluntatis efficaci, non autem pro illa locutione intellectus; quia hæc locutio non efficit vnum actum cum actu imperato: sed hoc proprium est actui voluntatis.

Notandum Primò, Hæc esse intelligenda de actu imperato, qui tantum est imperatus, & non elicitus à voluntate: qui enim elicitus est à voluntate, quamuis sit imperatus alio actu, habet tamen propriam bonitatem & malitiam, & propriam libertatem; vt patet, quando quis vult in seipso excitare actum contritionis, vt reconcilietur Deo; actum charitatis, vt Deo placeat.

Notandum Secundò, Quando quis imperat alteri, & ille ex imperio facit aliquid, illud opus externum comparari ad duplicem actum imperantem, & cum vtroque censi vnum actum in genere moris; vt patet cum quis dat eleemosynam per famulum. Illa enim eleemosynæ largitio, quatenus procedit à voluntate Domini, constituit vnum actum cum illa voluntate, à qua morali modo informatur: Vt verò procedit à voluntate famuli, est etiam vnus numero actus cum illius voluntate. Etsi enim famulus se habeat vt instrumentum Domini; tamen est instrumentum suâ ratione & libertate præditum. Hinc fieri potest, vt idem numero actus exterior sit bonus & malus, quatenus diuersis actibus voluntatis, à quibus procedit, informatur.

ARTICVLVS V.

Virum actus voluntatis imperetur?

15 **C**onclusio est, Actum voluntatis imperari posse. Ratio est, quia quicquid est in nostra potestate, potest nostro imperio fieri: atqui actus voluntatis sunt in nostra potestate. Idque verum est, siue loquamur de imperio, vt est locutio (potest enim voluntas excitare seipsam per locutionem vt amet, vt speret, &c.) siue vt est efficax volitio; nam actus voluntatis potest esse directè volitè alio actu.

Dices, Quando animus imperat sibi vt velit, iam vult; nisi enim vellet, non sibi imperaret vt vellet, vt inquit Aug. l. 8. Confess. c. 9. ergo frustra est illud imperium.

Respondeo Negandò consequentiam. Primò, Quia etiam si voluntas absolute nunc velit, amet, speret, doleat, potest tamen imperare, vt perfectius & ardentius hos actus præstet. Secundò, Quia qui sibi aliquem voluntatis actum imperat, iam vult quidem illum actum, non tamen hoc ipso illum habet, neque hoc ipso vult illud, quod per illum actum est volendum: Nam ex eo quod quis vult in se excitare amorem Dei, dolorem peccatorum, spem veniæ, non habet hoc ipso istos actus: neque expressè tendit in obiecta istorum actuum. Quare non frustra imperantur.

D V B I V M.

Quinam actus voluntatis dicantur imperati?

16 **R**espondeo, Omnes eos & solos dici imperatos, qui aliqua volitione antecedente, ex cuius vi sequuntur, voliti sunt. Patet, Quia hac sola ratione actus aliarum potentiarum dicuntur imperati à voluntate: ergo etiam actus voluntatis dicuntur ob hanc rationem imperati.

Hinc sequitur Primò, Actum voluntatis primum in quouis negotio non esse imperatum, vt docet D. Thom. ad 3. quia illum non antecedit alius actus voluntatis, ex cuius vi sequatur.

Secundò sequitur, actum cuiusvis virtutis non solum externum, sed etiam internum posse imperari à quavis virtute.

Probatur, quia quicquid actus bonus potest esse directè volitè ex affectu cuiusvis virtutis (potest enim esse medium ad illam virtutem assequendam;) vt ex affectu charitatis in Deum potest quis velle quosvis bonos motus & affectus interiores virtutum, & quasvis operationes earum exteriores. Ex affectu temperantiæ potest quis excitare in se affectum charitatis, spei, fidei, religionis, & aliarum virtutum: quia hi omnes actus valent ad impetrandam temperantiâ. Idem dicendum de ceteris virtutibus, quia omnis virtus valet ad impetrandum augmentum cuiusvis virtutis. Quia tamen aliarum virtutum actus naturâ suâ ordinantur ad finem charitatis, scilicet ad placendum Deo; idè imperare alijs virtutibus, conuenit charitati vi intrinseca, & quasi naturaliter; ceteris virtutibus per extrinsecam voluntatis ordinationem; quatenus in potestate voluntatis est vt actibus aliarum virtutum, tamquam medijs ad consequendâ quamvis virtutem.

Aduerte tamen, esse magnum discrimen inter actus internos voluntatis & aliarum potentiarum. Quia actus voluntatis non sequuntur immediatè ex imperio voluntatis, sed opus est nouâ consideratione intellectus, vt proponatur illorum obiectum; quâ consideratione positâ, adhuc voluntas est libera, vt eliciat actum imperatum. Actus verò aliarum potentiarum sequuntur immediatè ex suis potentijs, posito imperio voluntatis; nec opus est noua consideratione intellectus. Hinc vterius fit vt actus imperati aliarum potentiarum contrahant nouam bonitatem vel malitiam ab actu imperante; actus autem imperati voluntatis minimè contrahant; vt infra dicitur.

ARTI-